

Simone Paauw

s.paauw@medischcontact.nl

@medischcontact

Kwart Nederlanders vindt alternatief en regulier even goed: wat zegt dat?

Het CBS publiceerde vorige week een onderzoek over hoe de Nederlandse bevolking denkt over alternatieve geneeswijzen. Arts-acupuncturist John Lie, kinderarts Judith Kocken, gespecialiseerd in natuurgeneeskunde en antikwakzalver Cees Renckens over een paar opvallende resultaten uit het onderzoek.

Een kwart van de Nederlanders – iets meer vrouwen dan mannen – hecht evenveel waarde aan alternatieve geneeswijzen als aan reguliere. Opvallende uitkomst van een onderzoek onder 3625 personen van het Centraal Bureau voor de Statistiek dat vorige week werd gepubliceerd en dat de koppen van kranten en nieuwssites haalde. Daarnaast geeft 65 procent van de Nederlanders een voorkeur aan reguliere geneeswijzen en slechts 1 procent aan alternatieve geneeswijzen. 10 procent van de respondenten heeft geen mening. Voor het eerst onderzocht het CBS hoe mensen denken over alternatieve geneeswijzen ten opzichte van de reguliere zorg: het Onderzoek Belevingen. Al veel langer doet het bureau onderzoek naar het aantal behandelingen of contacten dat mensen hebben met alternatieve geneeswijzen en reguliere zorgverleners: het ‘medische contacten’-onderzoek.*

Uit cijfers van het CBS sinds 1981 blijkt dat het aantal personen dat behandeld werd door een alternatief geneeswijzen al jaren schommelt tussen de 5 en 7 procent. In 2018 lag dat aantal met 5,2 procent aan de lage kant ten opzichte van de jaren ervoor. In totaal had 11 procent van de bevolking in 2018 volgens het CBS contact met een alternatieve geneeswijzen, in de afgelopen vijf jaar was dat in totaal 19 procent van de respondenten. Het meest populair waren de osteopaat, de chiropractor en de acupuncturist. Maar niet iedereen die contact heeft met een alternatief geneeswijzen wordt daar ook daadwerkelijk door behandeld; dat lijkt ongeveer de helft te zijn. Ter vergelijking: 69 procent van de bevolking had in 2018 minimaal één contact met de huisarts en 40,6 procent met de medisch specialist. Overigens hebben hoogopgeleiden vaker contact met alternatieve geneeswijzen, terwijl ze vaker aangeven dat reguliere zorg hun voorkeur heeft; ook zeggen ze minder vaak dan laagopgeleiden evenveel waarde te hechten aan beide geneeswijzen.

Denken en doen

Cees Renckens, woordvoerder en bestuurslid van de Vereniging tegen de Kwakzalverij zegt de cijfers van het CBS niet veront-

rustend te vinden. ‘Het is maar net hoe je de cijfers interpreteert. Dat een kwart van de bevolking een even grote voorkeur heeft voor regulier en alternatief lijkt veel. Maar er is een groot verschil tussen denken en dóen. Het overgrote deel van de Nederlanders gaat éérst naar de huisarts of medisch specialist, voordat ze het zoeken in het alternatieve circuit. Wij zien al jaren een dalende trend in het aantal behandelingen door alternatieve genezers. Gelukkig is de belangstelling daarvoor nergens zo laag als in Nederland.’

Arts en acupuncturist John Lie, bestuurslid van de Nederlandse Artsen Acupunctuur Vereniging, ziet in het gegeven dat een kwart van de bevolking evenveel waarde hecht aan alternatief als aan regulier een bevestiging dat beide zorgvormen prima naast elkaar kunnen bestaan. Kinderarts en wetenschappelijk onderzoeker Judith Kocken werkt ook als natuurgeneeskundig arts en sluit zich bij Lie aan. Kocken: ‘In mijn medisch-specialistische praktijk voor kinderen en volwassenen met langdurige of onbegrepen (buik)klachten, zie ik vaak mensen met chronische klachten die op zoek zijn naar méér dan alleen een lichamelijke oplossing. Al medisch specialisten zijn we vaak, omdat we nou eenmaal zo zijn opgeleid, alleen op die lichamelijke oplossing gericht. Maar ik heb de afgelopen 25 jaar geleerd om breder te kijken dan naar het fysieke. Bovendien neem ik de tijd voor de mensen met wie ik “samenwerk” – ik spreek nooit over patiënten. Mensen hebben behoefte aan aandacht en erkenning voor wat er speelt. Ik denk dat samenwerking tussen wat nú de alternatieve en de reguliere geneeswijzen worden

genoemd, de gezondheidszorg flink kan verbeteren, omdat we van elkaar kunnen leren.’

Artsendiploma

Een andere opvallende uitkomst in het CBS-onderzoek is dat 41 procent van de respondenten vindt dat alternatieve genezers een artsendiploma moeten hebben. Bij hoeveel alternatieve genezers dat nu het geval is, is onbekend. Arts-acupuncturist Lie: ‘Als vereniging vinden wij het heel belangrijk dat dit werk wordt gedaan door artsen. Het belangrijkste is dat wij onder het medisch tuchtrecht vallen en ons houden aan de gedragsregels van de KNMG voor niet-reguliere behandelwijzen. Acupunctuur is voor sommige – maar niet álle – aandoeningen te gebruiken. Omdat een arts een goede medische opleiding heeft gehad, is die beter in staat dat onderscheid te maken. Een patiënt met hoofdpijn moet niet primair acupunctuur krijgen als hij eigenlijk een hersentumor heeft. Dan moet hij doorverwezen worden naar een reguliere collega.’

Kocken vindt het niet nodig dat alle alternatieve genezers een artsendiploma hebben, al ziet ze wel voordelen. ‘Er worden ook onzintherapieën aangeboden. Iedereen kan een bord met yogatherapeut in de voortuin zetten. Ik ben zelf blij dat ik ben opgeleid als medisch specialist, omdat ik daarmee onderscheid kan maken tussen ernstige en minder ernstige aandoeningen. Het is vooral belangrijk dat iemand die klachten heeft naar een expert gaat en dat er samenwerking is tussen verschillende disciplines en ruimte komt voor verschillende zienswijzen.’

Renckens van de Vereniging tegen de

Kwakzalverij is, zoals te verwachten, een heel andere mening toegedaan. ‘Alle alternatieve genezers die geen arts zijn, lijden aan ernstige zelfoverschatting. En ik vind dat artsen ook geen alternatieve geneeswijzen zouden moeten uitoefenen. Die naar schatting 1,5 procent van alternatieve artsen is naar mijn mening niet geschikt voor het vak, want zij hebben echt niet begrepen hoe wetenschap werkt. Met hun theorieën over chakra’s en meridianen maken zij het artsenvak te schande. Ik vind dat het tuchtrecht hier scherper zou moeten optreden.’

Basispakket

Van de respondenten in het CBS-onderzoek vindt 60 procent dat alternatieve geneeswijzen thuishoren in het basispakket. Kocken vindt dit een belangrijke bevinding uit het onderzoek: ‘Ik wens dat álle gezondheidszorg wordt opgenomen in het basispakket, zodat mensen zelf kunnen kiezen wat bij hen past. Waarbij ik niet hoop dat mensen tien therapeuten bezoeken, dat is zonde van het geld en komt de kwaliteit van leven en de eigen regie niet ten goede. Nu zie ik nog regelmatig een financiële barrière voor mensen met langdurige klachten om naar een niet-reguliere therapeut te gaan en daar zijn zij ook niet bij gebaat.’

Renckens denkt dat de kans klein is dat alternatieve geneeswijzen in het basispakket worden opgenomen. ‘Het is makkelijk om te zeggen dat het in het basispakket moet. Maar de zorgpremies zijn al hoog en staan onder druk. Ik denk dat mensen er anders over zouden denken als er bij was gezegd dat hun premie dan omhoog zou gaan.’ ■

*Het CBS heeft in sommige periodes gevraagd naar het aantal contacten en in andere naar het aantal behandelingen. Deze vragen lijken anders te zijn geïnterpreteerd door de deelnemers. Niet iedereen die contact heeft, lijkt ook echt behandeld te zijn door alternatieve genezers.

web

Meer informatie over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.

KNMG

De KNMG stelt in een reactie dat niet-reguliere behandelwijzen en reguliere geneeskunde naast elkaar bestaan en fundamenteel verschillend zijn. Wat de KNMG betreft moeten mensen de vrijheid hebben om zelf een van de twee te kiezen. Over de vraag of alternatieve genezers een artsendiploma zouden moeten hebben heeft de KNMG geen mening. ‘Wij hebben geen kennis van niet-reguliere behandelwijzen en daarom kunnen wij niets zeggen over diploma’s’, aldus een woordvoerder.